

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-3-8 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 04-45/565-135
Karar Tarihi : 6.7.2004

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Ali İhsan ÇAĞLAYAN, Alper KARAKURT

20 **C. ŞİKAYET EDEN :**

- Gürsoy Teknoloji İnşaat Yapı Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
Ömerağa Mah. Salkım Sok. No:8 İzmit/Kocaeli
- Temsilcisi: Av. Kaan KOBAKOĞLU
Demiryolu Cad. No:84 İzmit/Kocaeli

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

- 30 - Alfa Laval Dış Ticaret Ltd. Şti.
Bulgurlu Cad. No:34 81190 Çamlıca/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Alfa Laval Dış Ticaret Ltd. Şti.'nin bayileri aracılığıyla şikayetçi firmaya mal tedarik edilmesini engelleyerek 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- 40 - Müvekkil firmanın ortağı olan Hicri Gürsoy'un daha önce Alfa Laval Kocaeli bölge distribütörü olan Şentürk-Gürsoy Isı Enerji Market Ltd. Şti (Şentürk-Gürsoy)'nin ortağı olduğu,
- ancak bu ortaklıktan ayrıldığı ve faaliyetlerini Gürsoy Teknoloji İnşaat Yapı Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. (Gürsoy A.Ş.) üzerinden sürdürerek hem Alfa Laval Dış Ticaret A.Ş. (Alfa Laval)'nin hem de onun rakipleri tarafından tedarik edilen ürünlerin ticareti ile uğraştığı,
- 50 - diğer yandan Alfa Laval'ın daha önce distribütörü olan Şentürk-Gürsoy'da ortaklığı devam ederken Hicri Gürsoy'un rakip ürünleri de sattığının tespit edilmesi gerekçesiyle, kendi distribütörlerine bir yazı göndererek, bundan

sonra böyle etik olmayan bir davranışı gerçekleştirdiği düşünülen Hicri Gürsoy ile çalışma yapılmaması, teklif verilmemesi ve mal satılmaması yönünde talimat verdiği ve bu kurala uyulmaması halinde distribütörlüklerinin gözden geçirileceğini bildirdiği,

- Alfa Laval'ın almış olduğu kararlar ve distribütörlere vermiş olduğu talimatlarla, aynı sektörde faaliyet gösteren Gürsoy A.Ş.'nin ticari faaliyetlerini zorlaştırıcı, distribütörleri aracılığıyla boykot edilerek piyasa dışına çıkartılmasını sağlayıcı birtakım faaliyetlerde bulunarak Gürsoy A.Ş.'yi ticari açıdan zor durumda bıraktığı, maddi olarak büyük oranda zarara uğramasına sebebiyet verdiği

ileri sürülmekte ve özetle Alfa Laval'ın Hicri Gürsoy'un ortağı olduğu Gürsoy A.Ş.'nin faaliyetlerini zorlaştırarak, 4054 sayılı Kanunu ihlal ettiği iddiasıyla bu teşebbüs hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 19.1.2004 tarih, 273 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 3.3.2004 tarih, 2004-3-8/BN-03-YT sayılı bilgi notu, 18.3.2004 tarih ve 04-20 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Kanun'un ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığı belirlenmesi amacıyla, aynı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 22.6.2004 tarih, 2004-3-8/ÖA-04-AİÇ sayılı Önaraştırma Raporu 28.6.2004 tarih ve REK.0.07.00.00/138 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Alfa Laval Dış Ticaret Ltd. Şti. hakkında yapılan şikayet başvurusuna ilişkin olarak; Alfa Laval Dış Ticaret Ltd. Şti.'nin tek taraflı bir davranış ya da distribütörleri ile anlaşmak suretiyle Gürsoy Teknoloji İnşaat Yapı Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.'ye mal vermeyi reddetme sonucunu doğuran bir davranışının olmaması sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. veya 6. maddesinin ihlalinin gerçekleşmediği; dolayısıyla soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmektedir.

İ. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Sektöre İlişkin Genel Bilgiler

Başta kimya-proses endüstrileri, kağıt sanayi, sıvı gıda sanayi, HVAC¹ uygulamaları, metal imalat sanayi, elektrik santralleri, demir çelik endüstrisi, şeker fabrikaları, rafineriler, gemi makine daireleri olmak üzere pek çok sektöre yönelik ısıtma, soğutma, ısı geri kazanımı konularında gerekli plakalı ısı değiştiriciler (eşanjörler), separatör ve akış ekipmanları sektörü oluşturmaktadır.

¹ İngilizce heating - ventilating - air conditioning sözcüklerinin ilk harfleri kullanılarak kısaltılan ısıtma , soğutma ve iklimlendirme işlemlerinin hepsine birden verilen isim.

100 Alfa Laval Grubu 1893 yılında, sütün kremasını ayırmakta kullanılan santrifüj seperatör ile endüstriyel hayatına başlamış ve aynı konuda, sütün pastörize edilmesi için plakalı değiştiricilerin geliştirilmesi ile plakalı ısı değiştirici konseptinde en çok tanınan firma olmuştur. Pazarda faaliyet gösteren belli başlı diğer şirketler GEA, SWEP, Sondex, APV ve HRS'dir. Bunlar arasında Türkiye'de en çok bilinenler Sondex, GEA ve SWEP'tir.

Plakalı ısı değiştiriciler pazarının toplam büyüklüğünün yıllık (.....) Euro civarında tahmin edildiği ve pazardaki satışların %(...)'sinin Alfa Laval tarafından gerçekteştirildiği belirtilmiştir.

110 Alfa Laval'a rakip diğer şirketlerin de zaman içinde pazar paylarını artırması beklenmektedir. Bunun en önemli nedeni rakiplerin sunduğu cazip fiyatlardır. Tamamı ithal edilen plakalı ısı değiştiricileri ayakta tutan ekipmanlar rakipler tarafından yerli üretimle sağlanırken, Alfa Laval tüm ekipmanları ithal etmektedir.

120 Plakalı ısı değiştiriciler halk arasında "broyler" olarak bilinen borulu ısı değiştiricilerin yerini almaktadır. Özellikle yeni yapılan tesislerde plakalı ısı değiştiriciler tercih edilirken, bakım ve masraf gerektiren borulu ısı değiştiricilerin zaman içinde yerlerini plakalı ısı değiştiricilere bırakması beklenmektedir. Mevcut borulu ısı değiştiricilerin 2004 yılı itibarıyla ancak %(...)'inin değiştirildiğine ilişkin tahmin dikkate alındığında, pazarın zaman içinde büyüyeceği ve rekabetin artacağı ifade edilebilir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Yukarıda yer verilen sektör bilgileri ışığında ilgili ürün pazarı "plakalı ısı değiştiricileri" olarak tanımlanmıştır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

130

Alfa Laval'ın kurmuş olduğu distribütörlük ağı ile ürünlerini Türkiye genelinde dağıttığı dikkate alınarak, "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" ilgili coğrafi pazar olarak kabul edilmiştir

I.3. Taraflar

I.3.1. Alfa Laval

140 Alfa Laval Grubu ürünleri 1950'li yılların başından beri Türkiye'de satılmakla birlikte, şirket 1991 yılında kurulmuş ve 2002 yılında bugünkü unvanını almıştır. Şirketin iki hissedarı bulunmaktadır: %99 paya sahip Alfa Laval NV (Hollanda) ve %1 paya sahip Alfa Laval holding BV (Hollanda). Şirket, hissedarlar tarafından atanan Hollanda uyruklu Joannes Lambertus Josephus De BOER ve T.C uyruklu Halil Alper AKÖZ tarafından müştereken yönetilmektedir.

I.3.2. Gürsoy A.Ş.

150 1998 yılında kurulan şirket mekanik tesisat alanında faaliyet göstermektedir. Şirket özellikle, ısıtma sistemleri ekipmanları, soğutma havalandırma klima, tesisat, kontrol ve otomasyon sistem ve ekipmanları, yalıtım ürünleri, çevre teknolojisi sistem ve ekipmanları konularında çalışmaktadır. Yönetim kurulu; Ahmet Bülent Gürsoy, Hüseyin Hicri Gürsoy ve Abdülkadir Gürsoy'dan oluşmaktadır. Hissedarlar; Abdülkadir Gürsoy, Ahmet Bülent Gürsoy, Hüseyin Hicri Gürsoy, Hasret Gürsoy ve Mizgin Gürsoy'dur.

I.4. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

160 Dosya mevcudundan; raportörlerin şikayetçi şirketin ortağı, Şentürk Ltd. Şti. ortağı, Alfa Laval yetkilileri ve distribütörleri ile görüştükleri anlaşılmalı ve bu görüşmeler neticesinde elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde aşağıdaki tespitlere ulaşılmıştır:

- Başlangıçta Kocaeli bölgesinde Alfa Laval ürünlerinin dağıtımını hem Gürsoy A.Ş. hem de Şentürk Ltd. Şti. tarafından ayrı ayrı yapılmıştır.
- Alfa Laval'ın desteği de alınarak iki şirketin ortaklarından olan Hicri Gürsoy ve Şeniz Fahrallı'nın %50 payla ortak olduğu Şentürk-Gürsoy Makina Isı Enerji Market San. Ltd. Şti. 2002'de kurulmuş ve şirket Alfa Laval ile distribütörlük sözleşmesi imzalamıştır.
- İki ortak arasındaki derin anlayış farkı giderek anlaşmazlığa dönüşmüş karşılıklı ithamlarda bulunulmuştur. Özellikle Gürsoy A.Ş.'nin rakip ürünleri kullanarak teklif verdiği iddiası ortaklığın sürdürülemez hale gelmesine neden olmuştur.
- Bunun üzerine Hicri Gürsoy 14.5.2003'te Şentürk-Gürsoy'daki hissesini anlaşarak Şentürk Ltd. Şti.'ne devretmiş ve distribütör unvanındaki Gürsoy ismi kaldırılarak yeni distribütörün unvanı Şentürk Enerji Isı Makina Market San. ve Tic. Ltd. Şti. olmuştur.
- Alfa Laval tarafından distribütörlere gönderilen Haziran 2003 tarihli bültende söz konusu iddia doğru kabul edilerek, distribütör olduğu dönemde rakip ürünleri sahip olduğu şirket üzerinden satan Hicri Gürsoy'a hiçbir distribütörün mal vermemesi istenerek, buna uymayan distribütörlerle ilgili olarak ciddi değerlendirmeler yapılacağı ifade edilmiştir.
- Haziran 2003 tarihli Bülten'de yayınlanan yazıdan sonra Alfa Laval satış müdürü ve satış kanalları koordinatörü, 28.8.2003 tarihinde Hicri Gürsoy ile bir görüşme yapmış, yayınlanan yazıdan daha önce haberdar olan Hicri Gürsoy'un yazıdan dolayı rencide olduğu görülmüş ve yanlış bilgilendirildiklerini ifade ederek Hicri Gürsoy'dan sözlü özür dilenmiştir.
- Hicri Gürsoy yerinde inceleme sırasında raportörler ile yapılan görüşmede yazının yayınlanmasından öncesinde ve sonrasında raportörlere "ne Alfa Laval'dan ne de Alfa Laval'ın distribütörlerinden mal temin edilmesine

yönelik bir girişimi"nin olmadığını, bültende yer alan ibarenin kendilerinin "ticari itibarları ve prestijlerini" olumsuz etkilediğini, bültendeki rakip malları sattıkları ifadesinin gerçeği yansıtmadığını belirtmiştir.

200

– Eylül 2003 tarihli Bülten'de "bazı hassas konuların kanıt olmadan değerlendirilmesi ve yanlış kanılara varılması sonucu, kesinlikle istemeden ve herhangi bir amaç gütmeyen Hicri Gürsoy ve firması olan Gürsoy A.Ş. hakkında yazılan yazı"dan bahsedilerek özür dileyen ifadeler yer verilmiştir. 3.9.2003 tarihi itibarıyla Şentürk Ltd. Şti.'nin distribütörlük sözleşmesi Alfa Laval tarafından tek taraflı olarak fesh edilmiştir. Aynı gün özür yazısı ve fesih bildirimini Hicri Gürsoy'a çekilen bir faksla iletilmiştir.

210

– Görüşülen Alfa Laval satış yetkilileri raportörlere, Hicri Gürsoy'un önceden sahip olduğu Alfa Laval'a ait teknik bilgi ve eski portföy bilgilerini kullanarak yeni distribütörün çalışmalarına zarar verebileceği düşüncesiyle Haziran ayında yayınlanan Bülten'deki yazının kaleme alındığını ifade etmişlerdir.

220

– Görüşlerine başvuru Alfa Laval distribütörü ortakları raportörlere, Alfa Laval'ın eski distribütörü olan teşebbüslere mal satmalarını engellemeye yönelik bir girişimin söz konusu olmadığını, Hicri Gürsoy ile aralarında ticari anlamda ilişki bulunmadığını, ancak arkadaşları olduğunu belirterek Gürsoy A.Ş.'nin talep etmesi durumunda Alfa Laval ürünlerinin kendisine temin etmelerinin önünde bir engel olmadığını belirtmişler ve plakalı ısı eşanjörünün teknik bir ekipman olduğu için montaj ve tesisat bağlantılarının ve çalışma sisteminin anlatılması ve uygulama anında doğacak performans değişikliklerinin kontrol edilmesi gerektiğine dikkat çekerek, bu yüzden rakip firmanın ekipmanını satan bir firmanın bu teknik kontrolleri yapmasının uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

230

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi teşebbüsler arası anlaşmalar, teşebbüs birlikleri kararları ve uyumlu eylemler yoluyla rekabetin sınırlanmasını, engellenmesini ve bozulmasını yasaklamaktadır. Anılan maddenin ikinci fıkrasında tadadi olarak sayılan bu haller arasında, "Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi" de bulunmaktadır.

240

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde, "Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır." hükmüne yer verilmiştir. Maddenin devamında sayılan kötü haller arasında "Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler" de sayılmıştır. Şikayet başvurusunda sağlayıcı konumundaki Alfa Laval'ın eylemlerinin yukarıda yer verilen Kanun maddelerine uygunluk gösterdiği belirtilerek cezalandırılması talep edilmiştir. Gürsoy A.Ş.'nin Alfa Laval'ın eylemleri yüzünden ticari açıdan zor durumda bırakıldığı, ticari itibarının zedelendiği ve madden büyük oranda zarara uğradığı iddia edilmiştir.

250 Şikayetçi tarafından dile getirilen ve rekabet hukuku uygulamalarında “iş yapmayı reddetme” olarak adlandırılan durum, yeni bir müşteri ile iş yapmayı reddetme şeklinde olabileceği gibi mevcut bir müşteri ile ilişkinin sona erdirilmesi şeklinde de gerçekleşebilmektedir. İş yapmayı reddetme, makul olmayan şartlarda iş yapılmasının teklifini de içine alacak şekilde değerlendirilmektedir. Aşırı fiyat uygulaması da tek başına kötüye kullanma olarak değerlendirilebileceği gibi aynı zamanda fiili iş yapmayı reddetme olarak da kabul edilmektedir.

260 Yukarıda yer verildiği üzere, şikayetçi Gürsoy A.Ş. ve hissedarı Hicri Gürsoy’un ne Alfa Laval’dan ne de Alfa Laval’ın distribütörlerinden mal temin edilmesine yönelik bir girişimi olmamıştır. Diğer taraftan Eylül 2003 tarihli Bülten’de *“bazı hassas konuların kanıt olmadan değerlendirilmesi ve yanlış kanılara varılması sonucu, kesinlikle istemeden ve herhangi bir amaç gütmeyen Hicri Gürsoy ve firması olan Gürsoy A.Ş. hakkında yazılan yazı”*dan bahsedilerek özür dileyen ifadeler yer verilmiştir. Alfa Laval distribütör ortakları; Alfa Laval’ın, eski distribütörü olan teşebbüslere mal satmalarını engellemeye yönelik bir girişimi olmadığını, Hicri Gürsoy ile aralarında ticari anlamda ilişki bulunmadığını, ancak arkadaşları olduğunu belirterek Gürsoy A.Ş.’nin talep etmesi durumunda Alfa Laval’ın ürünlerini kendisine temin etmelerinin önünde (teknik unsurlar hariç) bir engel bulunmadığını belirtmişlerdir. Bu hususlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde; Alfa Laval ile distribütörleri arasında, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilecek “mal vermeyi reddetme” türünde bir anlaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır. Aynı zamanda yukarıdaki ifadeler, Alfa Laval’ın tek tarafı olarak “mal vermeyi reddetme” eyleminde bulunmadığını da ortaya koymaktadır. Bu açıdan 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilecek bir eylemin de mevcut olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

280 Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; Alfa Laval Dış Ticaret Ltd. Şti.’nin tek tarafı bir davranış ya da distribütörleri ile anlaşmak suretiyle Gürsoy Teknoloji İnşaat Yapı Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.’ye mal vermeyi reddetme sonucunu doğuran bir davranışının olmadığı anlaşıldığından, 4054 sayılı Kanun’un 4. veya 6. maddesinin ihlalinin gerçekleşmediğine; dolayısıyla anılan teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.